

Zbirke kamnin, fosilov in mineralov v gradu Slovenska Bistrica

Stane Gradišnik

Grad Slovenska Bistrica je mestno in občinsko kulturno središče. Med številnimi stalnimi zbirkami v gradu so tudi zbirke kamnin, fosilov in mineralov.

Leta 1995 je bila odprta Pajtlerjeva zbirka fosilov in mineralov. Zbirka je postavljena v dveh prostorih; v prvem so fosili, v drugem pa minerali. Večina mineralov je predstavljenih po sistematski Strunzovi razdelitvi. Posebej so predstavljeni minerali, ki jih je zbral mariborski tovarnar Franc Swaty leta 1872. Vseh razstavljenih primerkov mineralov in fosilov je okoli 1600. Zbirka spada med obsežnejše zbirke fosilov in mineralov v Sloveniji.

*Franc Pajtler leta 2004 na svoji razstavi mineralov in fosilov v gradu Slovenska Bistrica.
Foto: Miha Jeršek*

Ametist iz kamnoloma Leva; 30 mm. Najdba Franca Pajtlerja, zbirka Zavoda za kulturo Slovenska Bistrica. Foto: Miha Jeršek

Leta 1998 je bila odprta druga stalna razstava s temo geološke dediščine **Kamnine Pohorja**. Zbirka zajema 37 večjih in predvsem značilnih vzorcev kamnin, ki sestavljajo masiv Pohorja: magmatske (7 vzorcev), metamorfne (25 vzorcev) in sedimentne (5 vzorcev). Med najznamenitejšimi so vsekakor granodiorit, čizlakit, marmor, ki je krojil kamnoseško zgodovino teh krajev ter mnogi drugi. Primerke sta zbrala Franc Pajtler in Vili Podgoršek.

Leta 2003 pa je bila odprta najpopolnejša regionalna sistematska mineraloška zbirka **Minerali občin Slovenska Bistrica in Oplotnica**. Približno 200 primerkov, ki jih je zbral Franc Pajtler, je razstavljenih v osmih vitrinah, ki smiselno predstavljajo tudi najpomembnejša najdišča mineralov v obeh občinah. To so kamnolomi v Cezlaku, kamnolomi v Veliki Polskavi, opuščeni rudniki v Janezovem grabnu, na Okoški gori itd.

Zavod za kulturo Slovenska Bistrica se zaveda raznolikosti in pomembnosti geološke dediščine Pohorja. Zato ob razstavah izdaja tudi kataloge, ki vse bolj podrobno obravnavajo pester svet mineralov, fosilov in kamnin. Predvsem pa si prizadeva, da vse grajske zbirke postanejo spomenik naravne oziroma kulturne dediščine Slovenije.

Literaturni viri:

- VIDRIH, R., V. MIKUŽ, 1995: *Vodnik po Pajtlerjevi zbirki fosilov in mineralov*; 38 str. Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, Slovenska Bistrica.
- MIOČ, P., 1998: *Splošni pregled geološke zgradbe Pohorja* (geologija Pohorja, str. 4-7). V: *Kamnine Pohorja: stalna zbirka v gradu Slovenska Bistrica*. Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, Slovenska Bistrica.
- PAJTLER, F., 2003: *Minerali občin Slovenska Bistrica in Oplotnica*; 76 str. Zavod za kulturo Slovenska Bistrica, Slovenska Bistrica.